

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

СУЧАСНІ ТРЕНДИ І СТРАТЕГІЧНІ ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

ЗБІРНИК ТЕЗ

І Міжнародного науково-практичного Форуму

(м. Полтава, 23–24 грудня 2024 року)

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Полтава
2025

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

**СУЧАСНІ ТРЕНДИ І СТРАТЕГІЧНІ
ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН**

ЗБІРНИК ТЕЗ

І Міжнародного науково-практичного Форуму

(м. Полтава, 23–24 грудня 2024 року)

*За загальною редакцією
д-ра екон. наук, професора Т. А. Костишиної*

**Полтава
ПУЕТ
2025**

УДК 331.1:005.21(043.2)
С91

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Полтавського університету економіки і торгівлі ЗАБОРОНЕНО

Редакційна колегія:

Т. А. Костишина, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі.

Сучасні тренди і стратегічні імперативи розвитку соціально-
С91 трудових відносин : збірник тез І Міжнародного науково-практичного Форуму (м. Полтава, 23–24 грудня 2024 року) / за заг. ред. Т. А. Костишиної. – Полтава : ПУЕТ, 2025. – 168 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр. мовою.

ISBN 978-966-184-482-6

У збірнику подано матеріали І Міжнародного науково-практичного Форуму, який відбувся у Полтавському університеті економіки і торгівлі. Форум проведено в межах науково-дослідних тем кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії «Формування інституціонального середовища соціально-економічних систем» (ДР № 0112U007768), «Ефективність інвестицій в людський капітал на підприємствах в сучасних умовах» (ДР № 0112U001077). Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти, усіх, хто цікавиться питаннями теорії і практики розвитку соціально-трудових відносин.

УДК 331.1:005.21(043.2)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

ISBN 978-966-184-482-6

© Полтавський університет
економіки і торгівлі, 2025

СПІВОРГАНІЗАТОРИ

Полтавський університет економіки і торгівлі
Інститут демографії та проблем якості життя НАН України
Інститут економіки промисловості НАН України
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
Запорізький національний університет
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
Західноукраїнський національний університет
Хмельницький національний університет
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
Центральноукраїнський національний
технічний університет
Університет «Крок»
Universitat Politècnica de València, Іспанія
ISMA University of Applied Sciences, Латвія
Відділення національної служби посередництва і
примирення в Полтавській області
Агенція регіонального розвитку Полтавської області
«Офіс євроінтеграції»
Громадська організація «Інститут якості трудового життя»

ЗМІСТ

Дороніна О. А.

Європейські практики соціально-економічної інклюзії 9

**Полякова-Нестеренко О., Сторожук В. П., Костишина Т. А.,
Череп А. В., Костишина А. І.**

Інклюзивний розвиток національної економіки як
ефективна складова політики економічного зростання 12

Курило І. О.

Сучасні особливості зайнятості українців
у Чеській Республіці..... 15

Лопушняк Г. С.

Сучасні підходи до регламентування
трудових відносин в ЗВО..... 18

Петрова І. Л., Берестов О. М.

Використання інструментів штучного
інтелекту в маркетинговій діяльності..... 21

Андрієнко А.

Розвиток соціально-трудових відносин як
передумова підвищення трудової мотивації..... 23

Безрідний М. О., Закладний Р. О.

Трансформація соціально-трудових відносин
виклики сучасності та стратегічні орієнтири..... 25

Бурлака О. С.

Мотиваційна політика як ключовий
чинник командоутворення в ІТ-компаніях 28

Головко Л. В., Сіренко Ю. В., Головко Т. В.

Кваліфікаційні центри як
інструмент інтеграції освіти в Україні 31

Гуртовий І. Р., Шишов Г. О.

Актуальність та стратегічні завдання розвитку соціально-
трудових відносин в умовах відновлення України 33

Думанська В. П.

Доцільність монетарного пронаталізму
у повоєнному демографічному відновленні України 36

Давиденко Н.

Удосконалення системи мотивування персоналу підприємства в умовах сучасних викликів..... 38

Жиляков С. В.

Теоретичні знання та практичний досвід людини як джерело доданої вартості до конкурентоспроможності 41

Закладний Р. О., Прохоров М. М.

Соціальний діалог і трудові права тенденції Європейської інтеграції 43

Зінов'єва О.

Вплив корпоративної культури на ефективність управління персоналом підприємства 46

Ілляш І. Д.

Перехід економіки інформаційного типу до економіки 5.0 у контексті людського розвитку 48

Корнійчук О. П., Мех О. А.

Першочергові завдання центральної та місцевої влади і суспільства по створенню умов для забезпечення доступності медичної допомоги в умовах широкомасштабної війни 50

Кіндій А. С.

Розвиток житлового будівництва як ключовий фактор соціальної сфери 52

Кириченко Ю. І.

Інноваційна парадигма управління людськими ресурсами в туризмі 54

Кириченко Ю. І.

Гнучкі форми зайнятості в туристичній сфері: виклики та перспективи..... 56

Курилко Д. С.

Вплив цифрових технологій на розвиток соціально-трудових відносин у туристичному бізнесі 58

Курилко Д. С., Назаренко Д. Б.

Від сезонності до стабільності нова етика праці в туризмі 62

Леонтенко О. М.

Соціальна відповідальність бізнесу у кризових умовах 64

Лиходій Д.

Удосконалення процесу рекрутингу
персоналу в кризових умовах..... 67

Мандрика В. І.

Міграційна політика Угорщини щодо України 70

Минтюк М.

Вдосконалення системи документаційного забезпечення
управління персоналом ТОВ «Готель ГАЛЕРЕЯ»..... 75

Михайліченко Ю.

Управління кар'єрним зростанням як механізм підвищення
лояльності персоналу виробничого підприємства 78

Масленнікова Д. І.

Рекомендації щодо удосконалення організаційної структури
управління рестораном «АТЛАС» у місті Львів 81

Мартищенко Б. О.

Генеza цифрової економіки України 83

Назаренко Д. Б.

Стратегії підвищення мотивації та соціального
захисту працівників туристичної галузі 86

Нескородь В. М.

Компласнс як основа корпоративної
культури на підприємстві 89

Німко В.

Міграційна політика як складова
повоєнного відродження України 91

Перегуда Ю., Кандиба О.

Синергія розвитку людського капіталу та фінансової
безпеки в системі управління підприємством 95

Подрезов Д. О.

Аналіз співвідношення цінності та можливостей
людської праці і штучного інтелекту 99

Попович М.

Вплив стилю керівництва на рівень
задоволеності працівників 101

Прохоров М.

Основні вектори розвитку
соціально-трудових відносин в Україні 104

Поплавська О. М.

Сучасний ринок праці в контексті
забезпечення соціальної безпеки 106

Смірнова Г. В., Ротенберг О. В.

Сучасні аспекти змін трудового
законодавства у 2024–2025 роках 108

Степанова Л., Шинкаренко С.

Розвиток системи управління персоналом
в умовах військового стану 113

Степанова Л. В., Харченко В. С.

Формування системи навчання та підвищення
кваліфікації персоналу підприємства 115

Степанова Л., Чиж С.

Управління розвитком компетенцій
працівників на підприємстві..... 118

Стеценко В. В., Пухальський Ю. В.

Теоретичні засади впливу державних інституцій
на соціально-економічну нерівність 120

Сухіна О. М.

Шляхи вирішення проблем щодо публікацій у
SCOPUS при атестації вчених-економістів..... 123

Сухіна О. М.

Щодо одновекторності розвитку науки економіки
надрокористування та інституту громадянської
ренти для поліпшення демографічної ситуації..... 127

Сулімов В. А.

Управління персоналом в умовах високих
ризиків та невизначеності: адаптивні стратегії
для забезпечення стійкості компаній..... 132

Тужилкіна О. В.

Адаптація системи управління персоналом до умов
гібридної та дистанційної роботи: виклики,
стратегії та перспективи 135

Ходацький Д. С.

Розвиток соціально-трудових відносин:
сучасні виклики та особливості 138

Чимирис В. О.

Інноваційний розвиток як ключовий фактор підвищення
конкурентоспроможності національної економіки 140

Шаповалов В. О.

Моделювання економічної політики фірми:
підходи та практичні рішення 143

Шаповалов В. О., Пилипенко І. Ю.

Розвиток акціонерного сектора: синергія
економічних та інституційних чинників 145

Шаповалов В. О., Рудич Ю. В.

Цифрові інструменти інтеграції соціальної відповідності
в умовах управління якістю трудового життя 147

Шаповалов В. О., Чобітько Я. А.

Механізми управління економічною безпекою
підприємства: виклики та перспективи 150

Шкурпела Р.

Сучасні демографічні виклики України 153

Штерман Ю.

Конфлікти в командах: причини,
наслідки та шляхи їх вирішення 155

Яценко К.

Особливості управління персоналом у
міжнародних корпораціях в умовах глобалізації 158

Богданівський В. В., Богдан Я. С., Чупринюк Б. В.

Проблеми та перспективи відновлення туризму в Україні
як сфери рекапіталізації трудових ресурсів 160

Вітриук Н. М., Гриценко В. С.

Цифровізація бізнесу як комплексний інструмент
подолання соціально-економічної кризи у суспільстві 164

Касян Д. С.

Стили лідерства та їх вплив на роботу команди 167

Список використаних джерел

1. Колот А. М. Соціально-трудова реальність-XXI: філософія становлення, можливостей та викликів. *Економіка України*. 2021. № 2(711). С. 3–31.
2. Лопушняк Г. С., Поплавська О. М. Проектування регламентів організації трудової діяльності на засадах well-being. *Актуальні проблеми економіки*. 2022. № 10–11 (256-257). С. 86–95. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2022/10/10.22._topic_Galina-S.-Lopushnyak-Oksana-N.-Poplavska-86-95-1.pdf.
3. Поплавська О. Соціально-трудові відносини в глобальній турбулентності: погляд через призму соціальної безпеки. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32. № 2. С. 254–262. DOI: 10.35774/econ2022.02.254.
4. Поплавська О., Ходацький Д. Розвиток соціально-трудових відносин в Україні: можливості досягнення цілей сталого розвитку. *Галицький економічний вісник*. 2024. Т. 87. № 2. С. 50–59. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.02.050.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

В. О. Чимириз, аспірант, Phd

Полтавський університет економіки і торгівлі

Україна, прагнучи інтегруватися до європейського економічного простору, потребує формування ефективної інноваційної моделі розвитку, яка здатна забезпечити стійке економічне зростання, підвищити продуктивність праці та забезпечити конкурентоспроможність національного виробника на світовому ринку.

Глобалізація, цифровізація та науково-технічний прогрес зумовлюють необхідність глибоких структурних змін в економіках країн світу. У сучасних умовах зростаючої конкуренції домінуючим чинником економічного зростання виступає інноваційна активність. Економіки, орієнтовані на інновації, впровадження та комерціалізацію новітніх технологій, демонструють вищу продуктивність, стабільність, здатні швидше адаптуватися до викликів часу та формувати нові конкурентні переваги [1].

Інновації сприяють підвищенню ефективності виробництва, зниженню витрат, створенню нових ринків та видів продукції, а

також покращенню якості життя населення. Вони є рушієм структурних змін, модернізації промисловості, цифрової трансформації та розвитку людського капіталу. Інновації розглядаються як результат творчої діяльності, що призводить до створення нових або вдосконалених продуктів, процесів, методів управління або організації [2]. За Й. Шумпетером, інновації є «новими комбінаціями» ресурсів, які спричиняють «творче руйнування» традиційних економічних структур [3].

Забезпечення високого рівня конкурентоспроможності національної економіки можливе лише за умови формування інноваційної екосистеми, яка здатна оперативно реагувати на виклики та формувати нові точки зростання. У цьому контексті важливо не лише впроваджувати інновації, а й формувати культуру інноваційного мислення, орієнтовану на довгостроковий результат.

Конкурентоспроможність країни дедалі більше визначається її здатністю генерувати та впроваджувати інновації, що підтверджується дослідженнями Всесвітнього економічного форуму та індексу глобальної інноваційності (GII) [4].

За даними Державної служби статистики України, у 2023 році частка інноваційно активних підприємств становила лише 16,5 % [5]. У порівнянні з країнами ЄС (де цей показник коливається в межах 50–70 %), це свідчить про наявність серйозних бар'єрів.

До основних проблем інноваційного розвитку в Україні належать:

- обмежене фінансування НДДКР;
- недостатня інтеграція науки й бізнесу;
- слабка венчурна інфраструктура;
- низька привабливість інновацій для інвесторів через регуляторну нестабільність [6].

Окрім того, частка витрат на наукову діяльність у ВВП залишається на рівні 0,41 % (для порівняння: у Південній Кореї – понад 4,8 %) [7].

Формування ефективної інноваційної політики передбачає:

- інституційне забезпечення: створення сприятливих умов для діяльності наукових парків, стартапів, інноваційних кластерів;
- фінансування інновацій: розвиток державних програм підтримки (наприклад, Державного фонду регіонального розвитку), залучення приватного капіталу;

- освітня складова: модернізація вищої освіти, підтримка STEM-напрямів, розвиток підприємницької освіти;
- міжнародне співробітництво: участь у програмах Horizon Europe, зміцнення науково-технічної дипломатії [8].

Ці заходи відповідають сучасному підходу до розвитку економіки знань та цифрової трансформації.

Для національної економіки інноваційний шлях розвитку означає перехід від сировинної та екстенсивної моделі до економіки знань. Це передбачає активізацію науково-дослідної діяльності, стимулювання венчурного підприємництва, розвиток стартап-культури, інвестиції в освіту та підвищення ролі університетів як центрів генерації знань.

Інноваційний розвиток є стратегічним напрямом для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності національної економіки. В умовах глобальних змін і нових технологічних викликів Україна повинна зробити ставку на інтелектуальні ресурси, розвиток наукових досліджень та створення сприятливого середовища для впровадження інновацій. Реалізація послідовної інноваційної політики дозволить активізувати економічне зростання, сприятиме структурній модернізації економіки та підвищенню її стійкості.

Водночас для ефективного інноваційного розвитку необхідні сприятливі інституційні умови: наявність дієвих механізмів державної підтримки інновацій, захист прав інтелектуальної власності, розвиток інноваційної інфраструктури (технопарків, інкубаторів, кластерів) та стимулювання співпраці між наукою, бізнесом і державою.

Отже, інноваційний розвиток є не просто одним із напрямів економічної політики, а стратегічною необхідністю для забезпечення сталого майбутнього країни та її гідного місця в глобальному економічному просторі.

Список використаних джерел

1. Porter, M. E. (2008). *On Competition*. Harvard Business Press.
2. OECD. (2005). *Oslo Manual: Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data*. 3rd ed.
3. Schumpeter, J. (1939). *Business Cycles: A Theoretical, Historical, and Statistical Analysis of the Capitalist Process*. McGraw-Hill.
4. Cornell University, INSEAD, and WIPO. (2023). *The Global Innovation Index 2023*.

5. Державна служба статистики України. Інноваційна діяльність підприємств. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Аналітичний центр «CASE Україна». (2023). *Інноваційна політика в умовах кризи: рекомендації для України*.
7. World Bank. (2023). *Research and development expenditure (% of GDP)*.
8. Європейська комісія. Horizon Europe – The EU Research and Innovation programme. URL: <https://ec.europa.eu>.

МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ФІРМИ: ПІДХОДИ ТА ПРАКТИЧНІ РІШЕННЯ

В. О. Шаповалов, канд. екон. наук, доцент
Полтавський університет економіки і торгівлі

Економічна політика фірми – це сукупність стратегічних і тактичних рішень, спрямованих на управління ресурсами, фінансовими потоками, ціноутворенням, інвестиціями та іншими економічними процесами з метою досягнення визначених цілей і забезпечення конкурентоспроможності. В умовах сучасного ринку, що характеризується високою динамічністю та невизначеністю, важливим інструментом прийняття обґрунтованих рішень стає моделювання економічної політики. Воно дозволяє не лише прогнозувати наслідки управлінських дій, але й оптимізувати використання ресурсів, підвищувати ефективність стратегічного планування та зменшувати ризики.

Моделювання економічної політики фірми – це процес формалізації, аналізу та оптимізації управлінських рішень із використанням кількісних і якісних методів. Його основна мета – підвищення ефективності прийняття рішень на основі об'єктивних даних, прогнозів і аналітичних моделей.

Моделювання дозволяє підприємству ефективно реагувати на зовнішні та внутрішні виклики, зменшувати ризики та оптимізувати використання ресурсів. Воно є важливим інструментом у процесі стратегічного планування, оскільки забезпечує можливість врахування різноманітних факторів та їхнього впливу на діяльність фірми. Застосування моделювання економічної політики фірми дає змогу всебічно аналізувати управлінські рішення, прогнозувати їхні наслідки та підвищувати ефективність економічних процесів.

Наукове видання

**СУЧАСНІ ТРЕНДИ І СТРАТЕГІЧНІ
ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН**

ЗБІРНИК ТЕЗ

І Міжнародного науково-практичного Форуму

(м. Полтава, 23–24 грудня 2024 року)

Дизайн обкладинки А. С. Шустваль
Комп'ютерне верстання О. С. Корніліч

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 9,8.
Зам. № 399/2262.

Видавець і виготовлювач
Полтавський університет економіки і торгівлі
к. 48, вул. Івана Банка, 3, м. Полтава, 36003.
E-mail: pvv.puet@gmail.com.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 8076 від 28.02.2024 р.